

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 11 februari 1927 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av §§ 2 och 3 i förordningen den 5 juni 1909 angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa.

I en till riksdagen avlåten, den 30 december 1926 dagtecknad proposition nr 29, som hänvisats till bankoutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* antaga vid propositionen fogat, här nedan intaget förslag till förordning om ändrad lydelse av §§ 2 och 3 i förordningen den 5 juni 1909 (nr 65 s. 1) angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa,

dels ock besluta, att för ökning av kassans grundfond skall från riksgäldskontoret till kassan överlämnas 30,000,000 kronor i svenska statens tre och en halv procent obligationer med rätt för kassan att i enlighet med de i förordningen angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa givna bestämmelser disponera sagda obligationer, dock under villkor att, om kassans grundfond genom på kassans rörelse uppkomna förluster skulle nedgå till 70,000,000 kronor, kassan icke äger upptaga nytt lån, med mindre riksdagen på Kungl. Maj:ts framställning sådant medgiver.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av §§ 2 och 3 i förordningen den 5 juni 1909 (nr 65 s. 1) angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa¹.

Härigenom förordnas, att §§ 2 och 3 i förordningen den 5 juni 1909 angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa skola, § 2 i nedan angiven del, erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Staten tillskjuter grundfond för hypotekskassan. Denna fond skall utgöra åttio miljoner kronor och fortfar att tillhöra staten, som dock ej äger

¹ Senaste lydelse, se 1918: 302.

för annat ändamål disponera över densamma, så länge kassans alla förbindelser icke äro fullgjorda. Grundfonden kan ökas genom ytterligare tillskott av staten eller genom överförande av medel från reservfonden.

Grundfonden — — — sida.

Grundfundsobligationer — — — likvidation.

I varje — — — riksgäldskontoret.

Då — — — reservfonden.

§ 3.

Därest grundfonden skulle genom på kassans rörelse uppkomna förluster nedgå till sjuttiofem miljoner kronor, må hypotekskassan icke upptaga nytt lån, med mindre Konungen därtill lämnar tillstånd.

Departementschefen har i återopade statsrådsprotokollet till en början lämnat en redogörelse för konungariket Sveriges stadshypotekskassas bildande, vilket skedde efter beslut av 1909 års riksdag, därvid bestämdes bland annat, att, sedan kassan kommit till stånd, från riksgäldskontoret till kassan skulle såsom grundfond överlämnas 30 miljoner kronor i svenska statens 3½ procent obligationer med rätt för kassan att under vissa villkor disponera sagda obligationer.

Vidare omförmäles i statsrådsprotokollet den ökning av kassans grundfond, som genomfördes vid 1918 års riksdag och som avsåg fondens höjning med 20 miljoner kronor till 50 miljoner kronor, varefter departementschefen närmare redogör för gällande bestämmelser om kassans organisation och verksamhet; och tillåter utskottet sig att i avseende å dessa redogörelser hänvisa till propositionen.

Därefter meddelar departementschefen, hurusom kassans styrelse i skrivelse den 6 oktober 1926 gjort framställning om ökning av kassans grundfond med ytterligare 30 miljoner kronor, varigenom fonden skulle komma att uppgå till 80 miljoner kronor.

Styrelsen har därvid anfört huvudsakligen följande:

För närvarande utgjorde hypotekskassans reservfond 3,250,000 kronor och sammanlagda beloppet av kassans utelöpande obligationer 437,954,066 kronor 67 öre. Det obligationsbelopp, som kassan jämlikt samma bestämmelser ägde ytterligare utgiva, vore alltså 94,545,933 kronor 33 öre. För att kassan skulle vara beredd att under en avsevärd tid framåt möta det ökade lånebehov, som av den naturliga utvecklingen kunde väntas uppstå, hade kassans styrelse ansett sig böra redan nu hemställa om ökning av grundfonden. I sådant avseende hade styrelsen funnit en ökning av 30 miljoner kronor vara påkallad och lämplig.

Till belysning av lånerörelsens utveckling under de senaste åren har

styrelsen meddelat, att kassan under åren 1922, 1923, 1924 och 1925 utlämnat obligationer för följande belopp, nämligen

under år 1922	53,967,000	kronor
» » 1923	35,884,000	»
» » 1924	29,204,000	»
» » 1925	33,504,000	»
» » 1926 ¹	50,707,000	»

Bank- och fondinspektionen ävensom *fullmäktige i riksgäldskontoret* hava i avgivna utlåtanden förklarar sig icke hava någon erinran att göra i anledning av hypotekskassans förevarande framställning.

För egen del har departementschefen i ärendet anfört följande:

»Genom det år 1918 fattade beslutet om tillskott till grundfonden för konungariket Sveriges stadshypotekskassa åsyftades att sätta kassan i stånd att möta de ökade krav, som vid en väntad stegring av byggnadsverksamheten kunde komma att ställas på densamma. Efter kristidens slut har också en återgång till mera normala förhållanden å detta område ägt rum, vilket medfört en stark ökning av det lånebehov, som kassan har till uppgift att fylla. Kassans lånerörelse har, enligt vad förut anförts, nu tagit en sådan omfattning, att det obligationsbelopp, som kassan jämlikt gällande bestämmelser äger ytterligare utgiva, nedgått till i runt tal 94.5 miljoner kronor, utgörande skillnaden mellan, å ena sidan, tio gånger summan av kassans grundfond och reservfond, eller 532.5 miljoner kronor, och, å andra sidan, sammanlagda beloppet av kassans utelöpande obligationer, eller omkring 438.0 miljoner kronor. Lika med kassans styrelse anser jag ett nytt tillskott till grundfonden nu vara erforderligt för att kassan må vara beredd att under en mera avsevärd tid framåt möta det ökade lånebehov, som kan väntas uppstå av den vidare utvecklingen av byggnadsverksamheten. Jag tillstyrker alltså, att åtgärder vidtagas i sådant syfte.

Mot storleken av det belopp, 30 miljoner kronor, varmed enligt styrelsens förslag grundfonden bör ökas, har jag icke något att erinra. Enligt vad jag från riksgäldsfullmäktige under hand inhämtat, möter icke från fullmäktiges sida hinder att till hypotekskassan överlämna tillskottet till grundfonden i obligationer av samma beskaffenhet som de, vilka för närvarande utgöra kassans gundfond.

I likhet med kassans styrelse finner jag mig vidare kunna förorda, att det belopp, vartill grundfonden genom på kassans rörelse uppkomna förluster må kunna nedgå, utan att Kungl. Maj:ts tillstånd skall inhämtas för att kassan må upptaga nytt lån, sättes till 75 miljoner kronor.

Såsom jag redan antytt, gäller emellertid beträffande kassans dispositionsrätt till det till kassan redan överlämnade grundfondsbeloppet å 50 miljoner kronor — förutom vad därom i själva förordningen stadgas — även det i

¹ Enligt senare uppgift från kassan.

reglementet för kassan upptagna villkor, att, om grundfonden nedgår till 44 miljoner kronor, kassans rätt till vidare utlåning är beroende av riksdagens medgivande. I överensstämmelse med den tankegång, som låg till grund för uppställandet av berörda villkor, synes mig, därest den nu föreslagna ökningen av grundfonden kommer till stånd, utlåningsrätten redan vid en nedgång av grundfonden till exempelvis 70 miljoner kronor böra göras beroende av dylikt medgivande.

Slutligen anser jag mig böra anmärka, att i händelse av bifall till förslaget några mindre redaktionella ändringar bliva erforderliga i reglementet för hypotekskassan. Härtill torde jag emellertid framdeles få återkomma.»

Utskottet.

Lika med departementschefen anser utskottet ett nytt tillskott till den ifrågavarande kassans grundfond nu vara erforderligt för att kassan må vara beredd att under en mera avsevärd tid framåt möta det ökade lånebehov, som kan väntas uppstå av den vidare utvecklingen av byggnadsverksamheten. Beträffande storleken av det belopp, varmed grundfonden sålunda bör ökas, har utskottet icke något att erinra mot vad Kungl. Maj:t i berörda avseende föreslagit eller att ökningen måtte bestämmas till 30 miljoner kronor. Ifrågavarande tillskott lärer, enligt vad som framgår av departementschefens yttrande, kunna av fullmäktige i riksgäldskontoret till kassan överlämnas i obligationer av samma beskaffenhet som de, vilka för närvarande utgöra kassans grundfond.

Utskottet har icke heller något att erinra mot att det belopp, vartill grundfonden genom förluster på kassans rörelse må kunna nedgå, sättes till 75 miljoner kronor. Det föreslagna villkoret att vid en nedgång av fonden till 70 miljoner kronor ytterligare utlåning skall vara beroende av riksdagens medgivande finner utskottet vara riktigt och i princip överensstämma med vad som nu gäller.

Utskottet har alltså ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts framställning och hemställer förty,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 29 må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 11 februari 1927.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Pettersson* i Olovstorp, *Enhörning, Dalberg, Lindgren, Ström* och *Bodin*;

från andra kammaren: herrar *Borggren, Bäcklund, Lovén, Wikström, Kloo, Ryberg, Svensson* i Betingetorp och *Ernfors*.